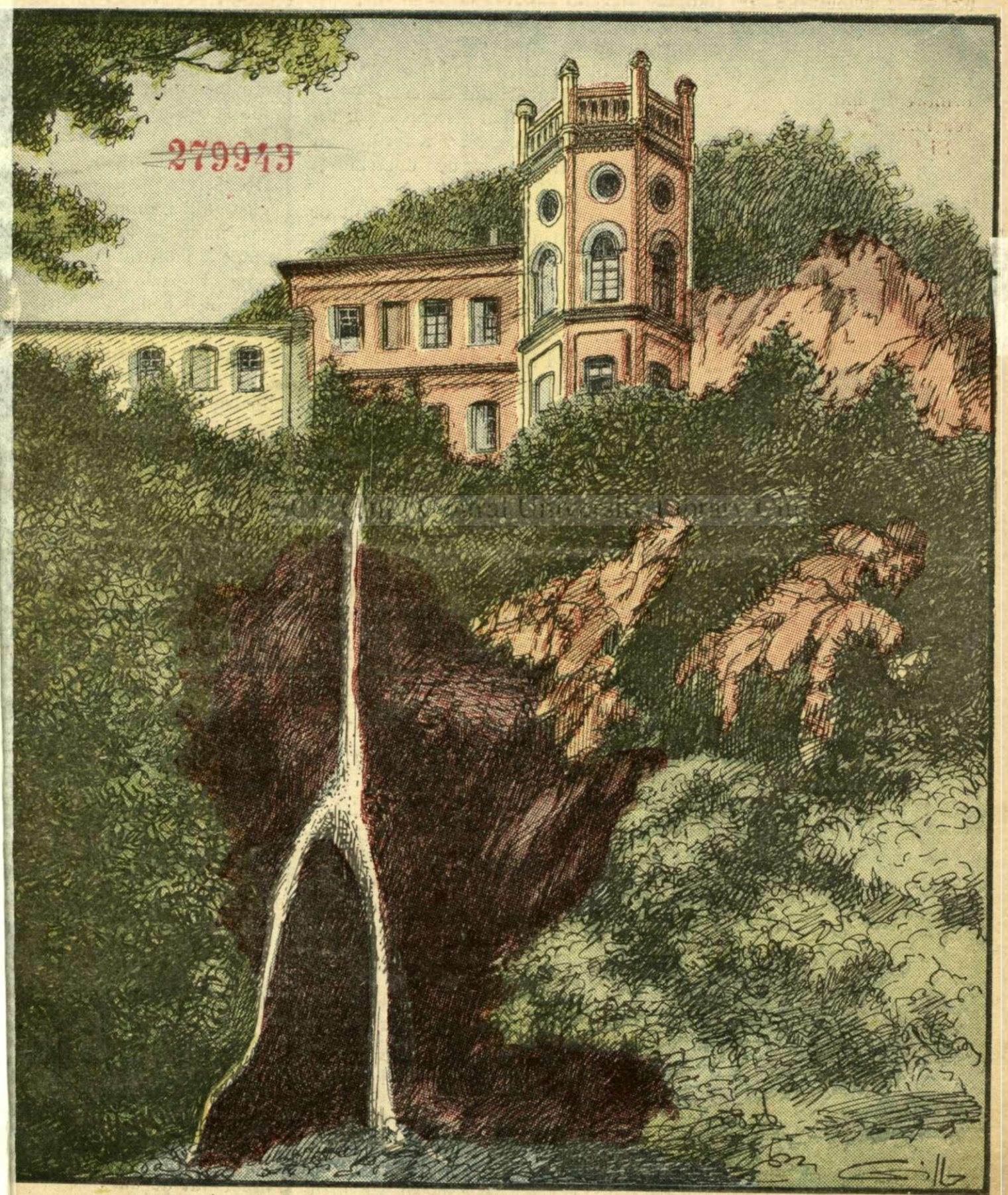

UNIVERSUL LITERAR

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. În străinătate pe un an 200 lei.

DIN FRUMUȘETILE ȚĂRII NOASTRE. — MANASTIREA TISMANA

Literatura pedepsii cu bătaie

Sistemele pedagogice sunt în veșnică prefacere. Dealtfel, se schimbă ele constituțiile — ce urmăresc societățile în lungul veacurilor, în mersul lor evolutiv — cum să nu se schimbe și aceste sisteme pedagogice, cari urmăreau indivizii în dezvoltarea lor.

Și totuși din cele mai vechi timpuri, pierdute în negura vremurilor și până azi, generațiile ce au curs în vadul de viață al omenirii; — sub umbra... arzătoare a nuelușei învățătorului s'au ridicat!

Formele variate ale graiului românesc au evoluat și sau amplificat și ele — păruială târnuială, chelăneală, urechială, cârpeală, etc., — faptul însă a rămas același, — școlarii neascultători de acum și din totdeauna pot s'o mărturisească cu mâna pe... inimă —, sfânta bătaie, bătaia ruptă din rai a fost aceea care a corijat firele, care a îndreptat apucăturile, care a netezat atâtea caractere colțuroase.

Nimeni un s'a supărat nici odată; nimeni n'a descoperit nevoia încercuirii corecțiunii.

În perioada anticreștină a educației în familie, la chinezii propovăduitorii cultului familiei și al patriei, — ca și la indienii Nirvanei, — ca și la egiptenii Metempsicozei, însetații de dorul vieții indefinite ideale, constrângerea cea mai aspră a prezidat instruirea acestui zvânturat subiect de educație ce e copilul. În tinda templului, sub coloanele de taină ale pogodelor or sub platanii de umbră și răcoare, bețișorul mângâietor al învățătorului era crez, era steag, era lege.

La persani făuritori ai acelei admirabile vieți militare ce a uimit lumea; la greci kalokagatiiei noua pedagogie socială a lumii vechi, tendința spre frumos

și util; la spartanii legiurii sănătoase a lui Licurg; la Atena înțeleptului Solon, creatorul sufletului sănătos antic în trup sănătos; pedeapsa simțită pe acolo pe unde inspirația dascălului o credea nimerită, a oțelit nenumărate lumi de eroi.

Au curs apoi sistemele și teoriile pedagogice. S'a format un uraș monument de doctrine și edificii.

Tot uercheala mai mult ori mai puțin strășnică, a rămas la temelie. Și-n treacă-t fie zis, nici cultura și nici civilizația n'au avut nimic de pierdut, ba din contră.

Vine Pitagora — cel mai mare pedagog al antichității și părintele eticii; Platon apologetul idealismului; Aristotel peripateticul realist, făurarul *legendarului Alexandru Machedon*; nici unul nu a renunțat la exercițiul nuelușei. Pășind în istoria pedagogiei romane, caut a aminti că virtutea civică și militară română s'a datorit acelei viguroase educații a cărei asprime a legiferat-o strălucitul Cicero. Nu e

deloc exagerat să se spuie că gimnastica femeii pe spinările flăcăiașilor a fost cel dintâi temei de realizarea acelui superb *civis romanus* pe care ni l'a zugrăvit istoria. Dealtfel de la Romani am moștenit și vașnica instituției a bătaii la palmă! Trec repede peste școlile creștinești mărunte monahale și parohiale; peste începuturile de școli naționale sub Carol cel mare; peste școlile de cruntă disciplină ale cavalerismului medieval. Ajung la Renaștere.

Sistemul humanist al lui Erasius, liniile nouă de direcție pedagogică trasate de Dante, Petrușca, Bocaccio (da--Boccaccio), — savantul pedagog Vittoria de Fetro, care codifică după Cicero pentru a doua oară bătaia în școală; nu se pot lipsi de hațul divin al corecțiunii. Incepe de acum epoca de stăpânire a sistemului de fieroasă metodă al jesiților lui Ignatiu de Loyola, care, dacă introduse tactul psihologic în formarea caracterului creștin la școlari, în schimb mai introduce un regim cutremurător de inchișitorial. Nici nu mai vorbesc de asprimei metodei pedagogilor de la schitul Port Royal, școală

MAMEI

*De când te-ai dus o mamă, spre lumile eterne
Eu n'am avut în viață o zi de bucurii
Căci de atunci tristețea pe sufletu-mi și-așterne
Necruțătoare, vâlul de reci melancolii.*

*Copil pribeag pe lume, pe căi rătăcitoare
Mi-am îndreptat cu trudă adesea pașii mei
Spre culmi unde lumina-mi zâmbea amăgitoare
Făcând să mă străbată adânc fiorul ei...*

*Dar azi rămas-am umbra aceluia ce odată
Cutezător crezut-a s'ajungă pân'la cer.
De-atâtea deziluzii, mi-e inima sfărmată
Că'n ea atâtea vise se nasc și-n taină pier.*

*Privește-mă, o mamă, când mă despart de tine
De-acolo de sub umbra tăcuților castani
Pornesc spre vechia cale în goana către bine.
Și-s copleșit de grije și'mprovărat de ani!*

Barbu Hoinaru

Constantin Stere

— PORTRET —

de înalte virtuți morale. (Vai de pielea moralizatorilor!). Locke, vroia într'adevăr o disciplină mai blândă; cine știe însă de câte ori l'o fi scos din țâțânc vr'o lire mai îndrăcită și a pus bietul om mâna pe gârbaci. Comenius, părintele adevărat al didacticii moderne bătea în lege. Pietistul Frank, deasemenea, stingea. Nu știu cum o fi scos'o la capăt. J. J. Rousseau cu Emil al lui, dar Pestalozzi, făuritorul școlii poporului și teoreticianul promovării statului prin educația familiei sunt sigur că nu cu formule de drept și-a stăpânit sutele de copii. Fichete îl socotea drept regeneratorul omenirii; bun așa credem noi. Dar atunci, trebuie să mă crezi și d-ta când îți spun că nuiaua l'a împlinit în această operă de regenerare. Educația engleză admite pedeapsa corporală și o aplică cu frenezie. Elveția, Suedia, Norvegia, Danemarca, Belgia, toate o au printre mijloacele de educare. Nu mai insist asupra școlii germane, bat dascăli nemți ca fații! Nu mai insist asupra lui Herbart creatorul pedagogiei științifice, fiindcă n'am auzit de metoda lui practică. Sistemul pedagogic al lui Diesterwek — ca și al lui Ferri — admiteau însă bătaia.

Nu mai amintesc nici măcar despre patriarhalele noastre școli simple dar tare aspre, cari ne-au dat generațiile de croi din toate vremurile. Dar o clipă tot am să mă opresc asupra noastră, asupra dvs. Ba nu, zău! câtă înfiorare de duioșie îți umple sufletul când gândul slobozit din cătușele nevoilor zilei cată înapoi către școala mărunță, cu chipuri și icioane foase de vreme, cu miros de burete și de lemn nou vopsit, și mai ales de învățătorul necăjit, sărac, îmbătrânit înainte de vreme, care te „altoaia” uneori de icneai, ori te ardea alteori la palmă de'ti mergea la inimă, dar întotdeauna cu rost, cu gând bun, părintește. Sfântă și binecuvântată nnelușe, pe câți dintre noi nu i-ai făcut

*Vreți să știți cine e Stere,
Ahtiatul de putere!
Stere e un profesor,
Gazetar și trădător.
Profesează țărănismu
Și vânează comunismu.
Gazetar vândut pe bani
La ai țării lui dușmani,
El sub pajura nemțească
Țara vrea să ne-o robească
In ziarul său „Lumina”
Aruncând pe Rege vina
C'a trădat neamul german
Și-a dus țara la aman
El cerea să-l detroneze
Țara să i-o-incorporeze
S'ndemna cu'nverșurare
Toți soldații la hotare
Să asvârle arma jos.
Cum făcu Rusul colos,
Și să dea pe domn afară
Ca să curgă miere-n țară
Și să aleagă'n locul lui
Pe fiul Kaizerului.
Soarta dreaptă se opuse*

*Și pe Kaizer îl răpuse
Țara noastră s'a mârî,
Șazi de toți e huiduit
Trădătorul de neam Stere,
Ahtiatul de putere.
Bietul scrib și ziarist,
Azi fruntașul țărănist;
Fu în România Mică
Secătură de nimică.
Iar în România Mare
Vrea o reabilitare,
Vrea s'ajungă chiar ministru
De la Tisa pân' la Nistru.
Trădător de neam și țară
Cară-te din țară-afară
De nu vrei să fii ucis!
Țara-ntreagă te-a proscris.
Te îndrăgească fic-ticiorile
Și spânzurătorile.
Să n'ai parte de nimic,
Și să'jungi pe drum calic.
Blestemat în veci să fii
De tot neamul și copii!*

Colonel I. St. V.

tu oameni! Oh... pe câți! Și acum, după ce te-au judecat și te-au condamnat două instanțe oftonești de fond, ajungi până înaintea Inaltei Curți de Casație. Ceri dreptate. Dreptul la viață și liber exercițiului. Tualtul forți-o rezuză însă și te lasă definitiv condamnată, pentru că bătaia e bătaie, e lovire, și lovirea se pedepsește așa cum cere legea penală, indiferent de rostul bătaii administrate și de simandicosul subiect de drept ce a inaugurat-o.

Sărmanii pedagogi din trecut, din prezent și din viitor ce aveți de zis asupra interpretării nouă pe care Curtea de Casație o dă pedepsei cu bătaie în școală.

Ion I. Nedelescu

Scriitorii și cafeneaua

Da cafeneaua a jucat și joacă un însemnat rol în istoria literaturii lumii și cu osebire în aceea a jurnalismului. O spune de altfel cu multă iscusință și d. Emil Blavet în luminoasele-i amintiri din viața d-sale de scriitor publicate în „L'Éclair”, excelentul cotidian francez.

Observ mai cu seamă însemnările privitoare la numeroșii ziaristi scriitori „vechi” cari își fabricau articolele pe masa de o discutabilă curățenie a vremii cafenele ori berării.

Intr'adevăr. François Copée în cafenea își scria foiletonul său teatral la cotidianul „Patria”; de asemenea Henri Fouquier, cronicile strălucite din „Figaro”; însuși Catulle Mendez își redacta studiile dramatice atât de apreciate asupra lui „Gil Blas, la ieșirea de la vr'o

premieră, în tapajul și fumăria berăriei Poussel.

Charles Monselet avea alt obicei: nu mergea nici odată la premiera vre unei piese oricât de bine ar fi apreciat pe autor. Ci, se instala de cu seară la o meseioară în mijlocul cafenelei teatrului și aici își coordona notele luate depe manuscrisul piesei citită în goană — pe care avusese grijă să-l ceară de cu vreme autorului —, cu păreri exprimate în gura mare de spectatorii ieșiți să ia aer în antracel. Se pare că mijlocul dubliului cronicar era excepțional de fericit căci reportagiile lui artistice n'au dat greș niciodată, erau savurate de cititori și au făcut gloria excelentei reviste „Le Monde illustré”.

E interesantă explicația pe care Monselet o da asupra acestui bizar metod, atunci când vr'un curios i-o cerea stăruitor: „Ce vrei domnule să fac? mi-e teamă că dacă aș asculta piesa s'ar prea putea să mă las influențat de... jocul artiștilor...”

Insemnările ce vi le spusei — nu știu dacă vă interesează — dar le-am scris pe o masă la terasă, la fața unui respectabil bock de bere neagră, în harmalaia salonul imens, și în acordurile viorei vortuoasei Lopez!

Tar eri, la cafea la Brasserie am asistat la un spectacol ff. interesant: șease gazetari cu frunțile îmbrobodate și suflând din greu seriali de zor reportagiile senzaționale asupra unor crime feroase, după relatările unuia — al șaptelea — ce era bine informat, venit în goană și cu răsuflarea întretăiată de la nu știu ce for competent.

Ionin

NOUILE PREMII FILATELICE

ALE

UNIVERSULUI LITERAR

— Pe luna Iulie 1924 —

CUPON No. 3.

GEORGETA DUCREST

AMINTIRI DESPRE IMPARATEASA IOSEFINA

12

Traducere de **CONST. A. I. GHICA**

CAP. XIV

UN BAL LA MAREȘALUL BERTHIER

Cele mai frumoase serbări în epoca aceea, erau date de priatul de Neufchâtel. Dânsul stătea în palatul ocupat acum de ministrul afacerilor străine.

Cu ocazia nașterii regelui Romei, priutul a dat un bal la care am fost poftite și noi. Impărăteasa ne-a dat voie să ne ducem pentru câteva zile la Paris pentru a face pregătirile necesare. Balul acesta era mascat și a avut loc în Martie 1811. Pentru a avea un costum trebuia să faci cheltuieli mari. Am convenit eu, mama și d-na Foy să mergem îmbrăcate în domino, ceea ce era permis. De oarece nu mai luasem parte la o atare serbare, mă bucuram cu anticipație de a profita de ea și nu-mi puteam închipui că te poți plictisi la un bal mascat. D-na Foy obișnuită cu acest tâmbălău, îmi prezise că mă voi plictisi grozav. Cu toată încrederea pe care o aveam în judecata ei, stăruiam în credința că mă voi distra de mine.

Îmi plăcea mult dansul, dar văzând că domnișoarele făceau o figură foarte tristă pe lângă delicioasele costume ale feturilor persoanelor cari se aflau în jurul meu, m'am așezat pe un fotoliu. Mama se plictisea de moarte și tot astfel și eu; am examinat atunci pentru a mă distra, splendoarea care mă înconjură.

Augusta Amalia de Baviaria, soția printului Eugeniu

Alexandru I, Impăratul Rusiei

M'am îmbrăcat în grabă și însoțită de mama și de câteva doamne de onoare ale Iosefinei, ne-am suit într-o caretă îndreptându-ne spre palatul priutului, unde am ajuns de-abea peste o oră și jumătate. Cum am intrat în sala de bal, am constatat dreptatea observațiilor prietenei mele.

Era o emulație de toalete. Aurul și diamantele străluceau pretutindeni oglinzi luminate de mii de lumânări răstrângeau toate imaginile acestea strălucitoare. Mă credeam transportată într'un palat fermecat din poveștile din o mie și una de nopți.

La un moment dat, uitându-mă în jurul meu, am constatat lipsa mamei. Imediat m'am dus în căutarea ei. Mi pierdusem cu desăvârșire capul; neștiind ce să fac mi-am scos masca și am pareurs îngrijorată toate odăile palatului.

În timp ce mă uitam în toate părțile, am văzut două domnișoare negre apropiindu-se de mine. Unul din domnișoare îmi spuse pe un ton oarecum ironic:

— Se vede că ti-ai scos masca din cochetărie.

— A! nu e vorba de cochetărie aici! Ași vrea să fiu cât mai departe de bal și nu caut de loc să plac.

— Cum? Nu te distrezi aici?

Se poate una ca asta, domnișoară.

— Cum să nu se poată. Mă plictisese groznic. Caut pe mama și mărturisesc că întrebările d-voastră mă incomodează.

-- Cu toate astea, nu vreau să te părăsesc încă. Te duci mâine la concertul reginei Hortansa ?

-- Vai, da !

Am rostit exclamația asta mâniată și m'am smuls din brațele domino-ului.

În momentul acela m'am întâlnit nas în nas cu d. Gazani, care dădea brațul mamei.

— Mi se pare, domnișoară, îmi spune el, că ai stat de vorbă cu regina Olandei.

— Eu ? Cum se poate ?...

Asta mi-ar mai trebui.

— Cum n'ai cunoscut în domeniul acela negru pe regina Hortansa ?

În zadar am încercat să mă conving că d. Gazani se înșelase și că domino-ul negru nu era regina Olandei, dar glasul acela ironic îmi suna mereu în urechi și n'am putut alunga neliniștea care mă frământa, așa că doream să mă văd cât mai departe de bal, să părăsesc odată teatrul atâtor lucruri neplăcute, acumulate asupra mea ca o adevărată fatalitate.

CAP. XV

O SERATA LA REGINA HORTANSA, IMPARATUL COSTUMAT IN DOMINO

Am sosit târziu la regina Hortansa, modestul nostru echipaj de abia dacă putu să-și facă loc printre trăsurile elegante care tixeau strada.

Saloanele erau pline și trebuiau să străbat mai multe odăi pentru a ajunge la Majestatea Sa. Mă simteam nespuse de stânjenită. În cele din urmă m'am pomenit în fața reginei.

— Bună ziua, domnișoară. Ești mai bine dispusă azi. Știi că ești prea puțin politicoasă la balurile mascate ?

— Doamnă, nu știam unde era mama, și mărturisesc...

— Da, știu, — dar asta nu e un motiv ca să nu fii amabilă.

— Nu știam că Majestatea Voastră...

— Bine, bine nu puteai ști că eram eu ; în schimb asta îți va sluji de lecție pentru viitor ; îmi pare rău de ceea ce s'a petrecut ieri, cu atât mai mult, cu cât domino-ul celalt care mă însoțea...era Impăratul. Dânsul voia să te curioască. Știe că te iubeste mama și Impăratul dorea să știe dacă alegerea era nimerită.

Am rămas zdrobită, aflând vestea aceasta, cu atât mai mult, cu cât tocmai în ziua aceea ași fi voit să fiu mai bine ca de obicei, pentru a justifica bunăvoința al cărei obiect eram.

Regina văzând emoția mea, îmi adresa câteva cuvinte cu grația ei obișnuită și mă asigură că-i spusese mult bine de mine Impăratului, atenuând impresia defavorabilă pe care i-o pricuisem.

La ora 10 precis sosi Impărăteasa Maria Luiza, urmată de casa ei. Purta un costum delicios care se potrivea

de minune cu talia ei înaltă. Muzica începu să cânte și puțin câte puțin începură convorbirile între oamenii dela curte și modestul public dela bal. Pierdut în mijlocul unei multimi de domino-uri, îmi era cu neputință să disting pe Impăratul, îmbrăcat el însuși, — după cum circula svonul, — într-un domino ; cu toate astea urmăriind mereu din ochi mulțimea aceasta, veșnic neîntreruptă, am zărit un domino gris, care se apropiase de o doamnă drăgu-

Ludovic al XVIII-lea

tă și împopotonată cu diamante. Cu mâinile la spate, domino-ul o privi câteva minute cu atenție, fără să rostescă un singur cuvânt. De odată geamna se scoală în grabă și exclamă îngrozită : „Numai Impăratul poate avea privirea asta. Ce rău îmi pare că am venit !“

Ea plecă repede și am aflat în urmă că doamna aceasta, celebră printr-o aventură răsunătoare ce pricuisese un divorț, nu fusese invitată ; cu o îndrăzneală nemai pomenită ea se introdusese în palatul reginei Hortansa cu biletul de invitație al unei prietene, Napoleon, care o ura, după ce o iubise mult, o forță astfel să părăsească o adunare dela care o alungase. Conștiința vinovatei făcuse tăcerea Impăratului tot atât de eloquentă ca și un ordin emanat dela el.

(Va urma)

După ploaie

*Se pierde-n depărtare cântul
Mânândurgia 'n alte zări,
Plutind, sosește pe cărări
Un mormur ce ne-aduce cântul
Chemărei către viață.*

*Din colț de nor fugar, răzbește
O mână de săgeți de foc,
Un spectru pare-n-al ei joc
Furtuna ce ne părăsește,
Urlând pe căi pustii.*

*Pe ramuri pasărea iar cântă
Dar mai duios acum, mai viu
Și micul pui din nou, zglobiu
În cuibul lui se tot frământă
Cătându-și mama-n sbor*

*Frunzișu-și scutură povara
De picuri ce-s scaldate'n soare,
Și de prin iarbă cad ușoare,
Iar bolta-și prinde iar comora
De aur în amurg.*

*În răul nopții, ce se lasă
Cu mii de taine și fiori
Și păsări și frunziș și flori
Aduc slăvirea lor pioasă
Spre Cel ce stă de reghe.*

Florin Ion C. Tărăbuță

Origina poetului Ronsard

Ziarul „Les Nouvelles Littéraires” publică un articol de Léo Claretie care cercetează origina neamului marelui poet francez, Ronsard.

Pentru acesta, Claretie amintește că însuși Ronsard a spus în poezia sa către Remy Belleau, că străbunul său a venit de pe țărmul Dunărei :

„Or, quant à mon ancetre,

*il a tiré se race
D'ou le glaçé Danube*

est voisin de la Trace“

Poetul Ronsard a murit în anul 1585 și în anul următor un contemporan al său, cardinalul Perron, spune că leagănul familiei poetului este Moravia, țară așezată între Polonia și Unga-

Răsplata eroilor noștri

— Boerași, cucoană mare, n'am mâncat de două zile,
 Oasele mi's înghețate și mă lupt cu-atâta ger,
 Tremur, mamă ca o diblă când pe strune dai cu mâna
 Și când n'ai nici o nădejde ca să-ți vină dela cer.
 Copilașii mei, sârmanii, s'au luptat cu-atâtea liște,
 Unul dintre ei, Vasile, mândru nalt, pușini ca el,
 Pe tunica lui curată ca și hăina de mireasă
 Străluceau vre-o trei galoane și era ca port drapel.
 Celălalt mai scund ca mine, dar isteț neroie mare,
 N'a putut să aranseze, căci era un biet gornist,
 Care da cu foc semnalul, ca săgeata când trăsnește
 Pe dușmanul casei tale, ca blestemul cel mai trist.
 Amândoi s'au dus ca vântul ca să-și facă datoria,
 Cum mi-o fac și eu acuma bătrânește 'n cetinel,
 Pentru bietele vlăstare ce stau fără nici un sprijin
 Lângă cel ce-odinioară era mândru port-drapel.
 Tricolorul țării mele ce'l purta cu semeție
 Și pîrmea atâtea gloanțe mai în fiecare moment,
 Astăzi încă strălucește și mai jalnic ca o dată
 Și nu e altă icoană pe întregul regiment.
 Toți în fața lui salută fără ordin, cu iubire:
 Santinela ca statuia șade smîrnă lângă el.
 După cum vlăstarii tineri, ca și salcia pe maluri,
 Stau cu lacrima sub pleoape lângă fostul port-drapel,
 Retezat de mâna dreaptă de-o granată nemiloasă
 Și cu pieptul numai găuri ca și mândrul tricolor,
 Fiul meu nici azi nu plânge, dar cu drag ne tot vorbește
 De izbânda României și de falnic răitor.
 Celălalt tipând din goarnă, ca un tunet de alarmă
 Cel dădu la miezul năptii chiar acolo lângă cort,
 L-a zburat în vânt o falcă cu măselele-i de fier
 Și gemând mai rău ca leul a căzut sârmanul mort,
 L-a rămas și lui soția fără sprijin, vai de lume,
 Plânsul ei ca de jăratie nu mai pasă nimănui:
 Ce să facă biata umbră ce păsește cu stafia
 Când întinde mâini ușoare și cerseste ori și cui?
 O, tu resnică răsplată pentru fantele de bine,
 Ai plecat din lumea asta, și ne cât e de răzuit
 Când și când mai rii ca'n vorbe să cinstești pe toți ureci
 Ce i-ai poreclit din luaă drept erou necunoscut!
 Jertfa vieții, suferința? Sochi bun și prea puternic
 Peste care se ridică fata unui neam întreg:
 Pentru tine nu există de cât vorbe și ospete,
 Cu discursuri fără noimă ce doar surzii le 'nteleg
 Dar boeri, cucoană mare, oasele mi's înghețate,
 Sunt bătrân și n'am putere, iar nădejde nici de fel
 Vai cânditi-ră la muncii, ramurile 'nrouate
 Care plâna ne cel ce fost-a cel mai vâsnic port-drapel.

Casabell

că recunoaște că Ronsard a venit în România când avea șase-sprezece ani, însoțit de ambasadorul Franței în Germania, d-l Lazare de Baif.

D-l Saint Venant nu admite ca tânărul poet Ronsard să fi fost atras atunci în România de o cauză familială.

D-l Léo Claretie, cu toate probele contrari pe cari le-a găsit asupra originii române a poetului Ronsard, termină articolul său spunând:

„Ne facem o plăcere să credem că acest mare francez este de origine română, pentru a stabili încă o legătură între cele două surori latine, a căror dragoste nu încetează de a crește întărită de sângele vărsat alături în război.

Coloniștii pe cari Traian i-a adus pe țărmul Dunărei se jucaseră împreună în copilăria lor pe coastele Alpilor și Pirineilor. Ei erau Provesali din regiunile Galiei Transalpine, și Ronsard poate că descinde din acești coloniști, iar venind în Franța, s'a întors în leagănul neamului său“.

Pentru cine citește însă, poezia lui Ronsard asupra originii sale, numai poate fi îndoiială că maestrul poeziei franceze, Ronsard, avea în vine sânge românesc, căci Ronsard spune:

Plus bas que la Hongrie en une
 froide part,
 Est un seigneur nommé le
 Marquis de Ronsard

Mai departe de cât Ungaria într-o localitate rece este un domitor numit Marchizul de Ronsard.

Este probabil că pentru a vedea țara străbunului său a venit poetul Ronsard, cum spune Saint Venant, nu în Ungaria sau Moravia ci în țara lui de obârșie despre care fi vorbise poate bunicul său, vre'un nepot al Banului nostru Măracine, căci Ronsard a venit în România.

Nikita Macedonski

ria, Saint Beuve face pe Ronsard de origine Ungurească, Longnon, Froger, Claude Binet, Jean Martelliere și alții, atribuiesc lui Ronsard diferite naționalități afară de cea românească iar M. Saint Venant îl dă de origine franceză cu toate

Henri Lavèdan

RANA

— URMARE —

Ea. Eu timp de 5 ani de când sunt divorțată, păcătosul pe care l'am urât nu mi-a lăsat din potrivă decât dezamăgire, dezgust și nu puteam măcar să fac să înceteze desnadejdea mea evocându-l; căci atunci eram de zece ori mai sfârșită, mai umilită, Ah! crede-mă, nici o comparație! Mai bine este să plângi o moartă decât să bârfești pe unul care trăiește. Dar, iertare! nu sunt decât o egoistă și iată că prin imputări zadarnice contra trecutului meu îți stric prezentul, scuză-mă. Și apoi trebuie s'o mărturisesc acum că s'a sfârșit. Și nenorocirea e bună la ceva și nu-i port pică acestui trecut de cât pe jumătate fiindcă lui îi datorez că pot face astăzi un fericit care poate nu va fi nerecunoscător.

El. Vino!

Ea. Căzându-i în brațe. — Ah! am așa mare trebuință să fim despăgubită! (Ea rămâne pe umăru-i gânditoare).

El. Ce ai?

Ea. Nimic.

El. Gândești la ceva?

Ea. Nu.

El. Privind-o lung. — Da, da... văd bine...

Ea. Cu un surâs. Aide, vino lângă mine, aide... (El vine încet să se așeze lângă ea).

El. Nu știu, e ceva nervos. contemplă ființa ce iubești e singura bucurie ce nu se poate lește.

Ea. Primește-mă deci amicul meu (Ii desface de sus oorsajul). Dar nu cu mâinile.

El. Te rog, așa.

Ea. Aide, ca să fie cum vrei. (El continuă și-i desvăluie un colț de umăr pe care se pleacă și-l sărută. Rămâne astfel câteva secunde, nemiscat). Ei bine? (El nu răspunde). Amicul meu, dormi?

El. Nu.

Ea. Atunci pentru ce... te oprești? (Niciun răspuns). Andrei, ce ai? Andrei?

El. Nimic.

Ea. Luându-i capul și privindu-l. Ce ai.

El. N'am nimic.

Ea. Dar... s'ar zice că... Ce! plângi?

El. Dar nu, nu.

Ea. Nu nega. Nu plângi dar cât pe aci. (El nu poate să-și reție o lacrimă) Ah! vezi bine. De ce plângi?

El. Nu știu, e ceva nervos.

Ea. Vreau s'o aflu.

El. Nu, nu. Te rog.

Ea. Plângi pentru că...

El. Berta!

Ea. Pentru că te gândești la soția ta.

El. Oh!

Ea. Jură că asta nu-i adevărat.

El. Da, e adevărat. Da. Da un minut deodată asta m'a cuprins. Și iată deci unde am ajuns. Ah! e în adevăr... în adevăr prea umil! Sunt 10 ani cu toate acestea... Ce-am să-mi reproșez? Am iubit-o, am regretat-o n'am înlocuit-o... i-am dat 10 ani de credință dincolo de mormânt... Și apoi viața nu stă pe loc. Cu timpul puțin câte puțin ea se ștersese, cealaltă și mă făcea să cred uneori că nu departe nedeslușită, falfăietoare trăise, eu nu mai păstram amintirea ei decât ca aceia a unui talou, a unei lecturi frumoase, a unei călătorii făcută în tinerețe. Eu mă lăsam dus fără scrupule, nu mi se părea că asta ar fi indiferență, nici uitare; nu eram eu care mă ocupam mai puțin de ea, dar ea singură dispărea înapoindu-mi cu mărini mie libertatea, sătulă de doliul meu și zicând: „E de ajuns”. Atunci te-am cunoscut, te-am iubit mai întâiu fără să bag de seamă. Fusesesi așa de nenorocită cu soțul tău încât asta fu un fel de legătură pentru cele două singurătăți ale noastre și puțin câte puțin născu în tine

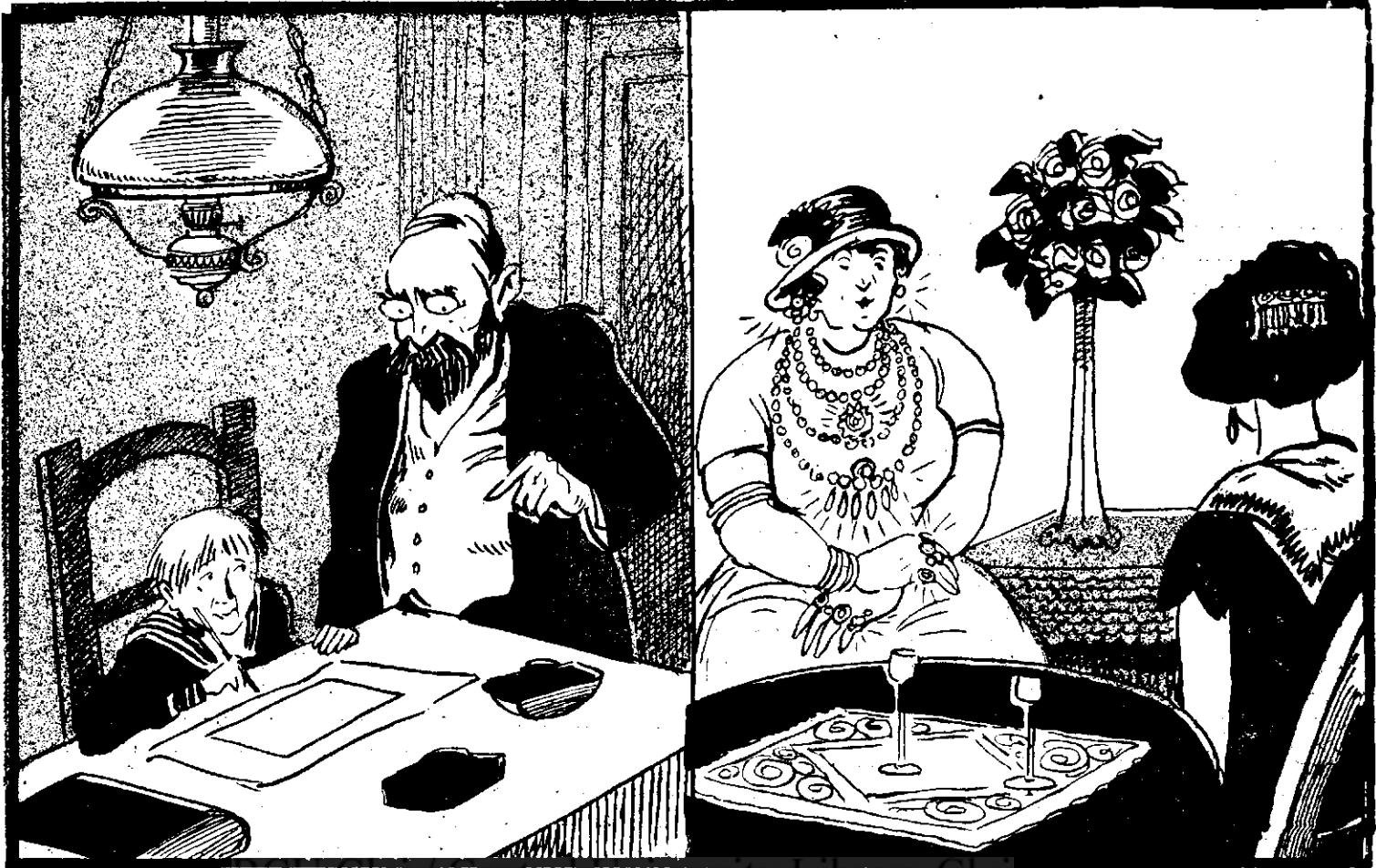
și în mine în acelaș timp gândul de a le uni, gând ce nici unul nici celălalt n'avu nevoie să-l formuleze și asupra căruia căzurăm în mod tacit de acord într'o soară ce ți-o amintești poate, aici chiar, lângă fereastră într'un sărut ce ți-l dădai — primul nostru sărut.

Sunt cincisprezece zile de atunci: era întunec, iar eu îndrăznii să duc buzele mele pe ale tale, te privii și tu-mi răspunseși acest singur cuvânt: Da. Și aproape imediat camerista ta aduse lampa. Eram foarte fericit în acea seară; am intrat la mine greșind străzile, într'o stare de beție, într'o exaltare de sentimente cari mă înspăimânta.

Îmi ziceam: ...Sunt vindecat, pot iubi din nou, iubesc, sunt iubit!". Și nici un gând ascuns de turburare sau remușcare nu turbură bucuria mea. Te iubeam fiindcă ea consimțea; deci ea mă aprobă. Știi restul. Știi cum te-am așteptat până în acest minut, cum marea, recunoscătoare nerăbdare a unei inimi căreia i-ai fâgăduit tot și care n'a primit încă nimic. M'ai văzut tremurând, bolnav, nebun după tine... și acum ce vei gândi de mine de jurămintele pe ți-am depus? Nu mă vei mai crede sincer, îți vei închipui întotdeauna că o simți între noi și nu îndrăznesc să-ți promit vai! că vei avea dreptate câteodată fiindcă ea revine când nu mă aștept și că atunci în acea clipă ea a revenit. Astfel, ce vrei, amica mea, văd că s'a sfârșit pentru mine de a iubi. Sunt unele doliuri retrograde — al meu e din acelea. Îți cer iertare, cu jumilintă îți cer iertare; te știu un suflet superior, tu nu mă vei ură pentru asta și dacă inima ta suferă de încercarea la care am supus-o fără voia mea cel puțin nu vei avea nici o ură de amor-propriu umilit. Mă vei plânge, scuză-mă. Și tu-mi vei cunoaște o voiață nesfârșită de curaj cinstit

Copil șiret

Precauție

— Leneșule, mi-a scris profesorul că n'a putut să facă nimic cu tine...

— Când ți-am spus eu, papa că nu e bun de nimic profesorul ăsta...

— Să-ți spun drept dragă de când cu noțiile astea, când, plec seara îmi pun toate bijuteriile din galantar pe mine.

și sincer eu care eu renunț la dragostea ta pe care ași răsplăti-o prea rău. Adio... plec... îmbrățișează-mă... mai tare... nu voi mai atinge frumosul tău păr... Gândește-te că te iubeam și că sunt văduv pentru a doua oară, văduv de tot fără altă speranță decât aceea a morții. Încă o ultimă iertare și adio!

Ea. Dar nu prostule, trebuie să rămâi.

El. Ce spui tu!

Ea. Îți spun că trebuie să rămâi. N'am înțeles destul de bine dar am suferit mult și asta compensează. Sunt iert, plâng starea spiritului tău ca și pe cea sufletească și nu vreau să te las în durere. Nu te voi consola de cealaltă, n'ai nevoie să fii consolată. Aide! am fost prea geloasă de cei vii pentru a mai fi de o

moartă. Crede-mă, nu trebuie să pleci. Dacă te-ași fi lăsat să pleci mai înainte de două zile ai fi căzut din nou mai îndrăgostit de mine, canici odată mi-ar fi scris că-ți lipsesc și ai fi suferit mai mult. În fond nu e cealaltă și nici eu pe care mai iubesti, este dragostea. Îți place să iubești, tu nu poți trăi fără această preocupare și această mulțumire.

Ei bine, eu ți le dau pe amândouă. Dacă trebuie să ai ore de tristețe e mai bine să le ai în brațele mele și dacă eu am meritat câteva momente fericite poți vroi ca asta să fie în alte brațe decât ale tale? Tu nu răspunzi nimic.

El. Te ascult... ești bunătatea, ești...

Ea. Nu, sărmane amic suferința m'a făcut practică.

— Așa cum ești vreau să te iubesc, așa sunt, iubeste-mă. Să ne resemnăm a fi melancolici împreună. Aici pe lume aceasta mila reciprocă este prima condiție a calmului în viață. Și vrei să știi când ai întâlnit-o care este începutul fericirii?

El. Spune-mi-o.

Ea. Trebuie s'o primești.

Trad. de Nic. M. Popescu

CEREȚI

la toate librăriile

Călătorie în Suedia

de **STELIAN POPESCU**

— **PREȚUL LEI 20** —